

Stanowisko Nr 9/2023
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 26 listopada 2023 r.

w sprawie obniżania wymagań dotyczących jakości kształcenia na kierunkach lekarskich

Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego wyraża głębokie zaniepokojenie obniżaniem wymagań jakościowych dotyczących kształcenia w zawodzie szczególnego zaufania społecznego, jakim jest kształcenie na kierunkach lekarskich. Powszechne zaufanie do wiedzy, umiejętności oraz profesjonalnych standardów lekarzy jest nieodzownym elementem skuteczności i sensu ich działania.

Przygotowywanie do pracy zawodowej dobrze wykształconej i liczebnie odpowiadającej potrzebom kadry lekarskiej leży w żywotnym interesie Polski, w szczególności w starzejącym się społeczeństwie, podobnie jak poprawa finansowania służby zdrowia i sposobu jej organizacji. Pilne zwiększanie liczby kształconych lekarzy jest potrzebnym i ważnym krokiem w tym kierunku. Nie może i nie musi to się jednak odbywać kosztem jakości kształcenia i uruchamiania w pośpiechu nowych studiów w placówkach do tego nieprzygotowanych, w sposób ignorujący długofalowe skutki. Takie postępowanie tylko pozornie rozwiązuje problem braków kadrowych w opiece zdrowotnej. Błędy lekarskie mają często nieodwracalne skutki, a brak zaufania do kompetencji lekarzy i wątpliwości co do ich umiejętności będą komplikowały, a nie polepszały, działania służby zdrowia.

Szczególnie szkodliwe jest częste ignorowanie negatywnych opinii Polskiej Komisji Akredytacyjnej (PKA) przy planowaniu kierunków lekarskich i wyrażaniu przez ministra zgody na ich uruchomienie. Załącznik do uchwały pokazuje jak niepokojąca jest skala tego zjawiska – 10 spośród 19 ostatnich wniosków o otwarcie studiów na kierunku lekarskim otrzymało negatywną opinię PKA. Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego uważa za niedopuszczalne zwiększanie liczby studentów kierunków lekarskich poprzez uruchamianie studiów na uczelniach niegwarantujących nawet w minimalnym stopniu jakości kształcenia, którego filarami są: kształcenie w oparciu o najnowsze wyniki badań naukowych w medycynie i pokrewnych obszarach, doświadczona kadra naukowo-dydaktyczna, niezbędna specjalistyczna infrastruktura dydaktyczna i odpowiednie zaplecze kliniczne. W sytuacjach niespełniania w danym ośrodku warunków niezbędnych do skutecznego kształcenia lekarzy, odpowiedzialne działanie polega wpięrow na usunięciu powodów zastrzeżeń i zapewnieniu wypełniania podstawowych wymagań, a dopiero potem udzielaniu zgody na uruchamianie naboru na kształcenie przyszłych lekarzy.

Rada Główna uważa, że:

1. należy jak najszybciej przywrócić przepisy wymagające pozytywnych opinii PKA i ministra zdrowia oraz przynajmniej kategorii B+ w jednej z dyscyplin nauka medycznych lub nauk o zdrowiu, jako warunku uruchomienia kształcenia na kierunku lekarskim (które przestały obowiązywać w 2023 roku); do tego czasu należy wstrzymać wydawanie zezwoleń w sytuacji kiedy powyższe warunki nie są spełnione,
2. należy zaprzestać wprowadzania do ustaw powołujących uczelnie (lub zmieniających ich typ) uprawnień do kształcenia na kierunku lekarskim i zastępowania w ten sposób kontroli jakości kształcenia przez decyzję polityczną,
3. należy zwiększyć, w porozumieniu z władzami odpowiednich uczelni, ustalone przez ministra zdrowia limity rekrutacji na kierunki lekarskie w ośrodkach posiadających infrastrukturę, kadre,

doświadczenie oraz prowadzących badania naukowe w dyscyplinach medycznych, zapewniając także odpowiedni wzrost finansowania,

4. we współpracy z ministrem zdrowia, władze uczelni prowadzących studia lekarskie w języku angielskim powinny rozważyć wielkość naboru na te studia,
5. studia na kierunkach lekarskich uruchomione w ostatnich dwóch latach mimo negatywnej oceny PKA powinny zostać poddane ocenie PKA i kontroli MEiN w semestrze letnim roku akademickiego 2023/2024 i w przypadku negatywnej opinii zamknięte. Studentom takich kierunków zgodnie z przepisami należy zapewnić możliwość dalszego kształcenia w innych miejscach,
6. należy rzetelnie przeanalizować, czy w ośrodkach otwierających kierunki lekarskie istnieją perspektywy zapewnienia właściwej jakości kształcenia, w tym realistycznie ocenić potrzeby finansowe oraz szanse zapewnienia takiego stabilnego finansowania w ramach budżetu sektora szkolnictwa wyższego i nauki,
7. należy przeanalizować możliwości zdobywania pełnego wykształcenia lekarskiego, szczególnie w ścieżce kształcenia praktycznego, poprzez studia uzupełniające dla absolwentów innych wybranych kierunków medycznych.

Rada Główna apeluje do Ministra Edukacji i Nauki oraz Ministra Zdrowia o uszanowanie międzynarodowych standardów w zakresie oceny jakości kształcenia akademickiego, o uznanie właściwej, merytorycznej roli Polskiej Komisji Akredytacyjnej i formułowanych przez nią opinii wobec wniosków o uruchomienie kierunków studiów, a także o pełną współpracę ministerstw z instytucjami państwowymi (PKA) i przedstawicielskimi środowiska szkolnictwa wyższego w trosce o zapewnienie właściwych standardów i jakości kształcenia w uczelniach polskich. Tego wymaga szacunek dla prawa i standardów, także dobro kraju, dobro społeczeństwa i każdego obywatela.

Stanowisko otrzymują: Minister Edukacji i Nauki, Minister Zdrowia, Marszałek Sejmu, Marszałek Senatu, Rzecznik Praw Obywatelskich, Przewodniczący Polskiej Komisji Akredytacyjnej, Naczelna Izba Lekarska, Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Konferencja Rektorów Publicznych Uczelni Zawodowych, Konferencja Rektorów Zawodowych Szkół Polskich, Konferencja Rektorów Akademickich Uczelni Medycznych, Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich.

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Prof. Marcin Pałysz

Załącznik do stanowiska Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie obniżania wymagań dotyczących jakości kształcenia na kierunkach lekarskich

W roku akademickim 2023/2024 kształcenie na kierunku lekarskim w Polsce jest prowadzone w ramach 53 programów realizowanych na 40 uczelniach:

Akademia Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu - Akademia Nauk Stosowanych	Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
Akademia Mazowiecka w Płocku	Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie
Akademia Medycznych i Społecznych Nauk Stosowanych w Elblągu	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach
Akademia Nauk Stosowanych im. Księcia Mieszka I w Poznaniu	Uniwersytet Kaliski im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego
Akademia Nauk Stosowanych w Nowym Sączu	Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie
Akademia Nauk Stosowanych w Nowym Targu	Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
Akademia Śląska	Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu
Akademia Tarnowska	Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu; Filia w Wałbrzychu
Akademia WSB	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku
Gdański Uniwersytet Medyczny	Uniwersytet Medyczny w Lublinie
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie	Uniwersytet Medyczny w Łodzi
Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Politechnika Bydgoska im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich	Uniwersytet Opolski
Politechnika Wrocławska	Uniwersytet Radomski im. Kazimierza Pułaskiego
Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie	Uniwersytet Rzeszowski
Społeczna Akademia Nauk z siedzibą w Łodzi	Uniwersytet w Siedlcach
Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach; Filia w Bielsku-Białej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach	Uniwersytet Warszawski
Uczelnia Łazarzkiego w Warszawie	Uniwersytet Zielonogórski
Uczelnia Medyczna im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie	Warszawski Uniwersytet Medyczny

Na wszystkich tych uczelniach prowadzone są studia o profilu akademickim. Trzydzieści uczelni prowadzi równocześnie studia o profilu praktycznym. Są to: Gdański Uniwersytet Medyczny, Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie, Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, Uniwersytet Medyczny w Lublinie, Uniwersytet Medyczny w Łodzi, Uniwersytet Mikołaja

Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Rzeszowski, Uniwersytet Zielonogórski, Warszawski Uniwersytet Medyczny.

Ustawa *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* z 20 lipca 2018 r. bardzo precyzyjnie ustalała warunki, jakie musiała spełniać uczelnia, żeby mogła utworzyć studia na kierunkach lekarskim lub lekarsko-dentystycznym:

Art. 53.

6. **Pozwolenie na utworzenie studiów na kierunkach lekarskim lub lekarsko-dentystycznym może uzyskać uczelnia akademicka, która posiada kategorię naukową A+, A albo B+ w dyscyplinie w zakresie nauk medycznych lub nauk o zdrowiu.** Do utworzenia studiów na tych kierunkach nie stosuje się przepisów ust. 7–9.

Art. 54. 1. *Uczelnia występuje z wnioskiem o pozwolenie na utworzenie studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu. Wniosek składa się nie później niż 6 miesięcy przed planowanym rozpoczęciem prowadzenia studiów.*

2. *Minister wydaje pozwolenie po zasięgnięciu opinii:*

1) *PKA w sprawie spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni;*

2) *ministra nadzorującego uczelnię;*

3) *ministra właściwego do spraw zdrowia – w przypadku studiów na kierunkach lekarskim, lekarsko-dentystycznym i farmacja.*

3. *Minister wydaje pozwolenie, jeżeli uczelnia spełnia wymagania określone w przepisach wydanych na podstawie art. 81 **oraz uzyskała pozytywne opinie**, o których mowa w ust. 2.*

Art. 68. 1. *W programach studiów przygotowujących do wykonywania zawodów:*

1) *lekarza,*

2) *lekarza dentysty,*

...

– uwzględnia się standardy kształcenia.

(podkreślenia - RGNiSW)

Zwraca uwagę, że uczelnia występująca o pozwolenie na utworzenie studiów musiała prowadzić badania naukowe w dyscyplinie w zakresie nauk medycznych lub nauk o zdrowiu na bardzo dobrym poziomie, potwierdzonym wysoką kategorią naukową. Ponadto Minister mógł wydać pozwolenie na prowadzenie studiów tylko przy pozytywnej opinii PKA, która zawsze ocenia jakość programu kształcenia, kadre naukową i dydaktyczną, infrastrukturę dydaktyczną, tym infrastrukturę specjalistyczną, oraz niezbędne zaplecze kliniczne.

W latach 2019 - 2023 wydano 19 pozwoleń na studia na kierunku lekarskim, w tym większość w latach 2022-2023. W tym okresie pozwolenie na prowadzenie studiów na kierunku lekarskim otrzymały:

1. Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
2. Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie
3. Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie
4. Akademia Mazowiecka (w Płocku)
5. Uniwersytet Kaliski im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego
6. Uniwersytet w Siedlcach
7. Politechnika Wrocławska
8. Akademia Nauk Stosowanych w Nowym Sączu
9. Uniwersytet Warszawski
10. Akademia Nauk Stosowanych w Nowym Targu

11. Akademia Tarnowska
12. Uczelnia Medyczna im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie
13. Akademia Medycznych i Społecznych Nauk Stosowanych (Elbląg)
14. Akademia Nauk Stosowanych im. Księcia Mieszka I w Poznaniu
15. Społeczna Akademia Nauk w Łodzi
16. Akademia WSB
17. Akademia Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu - Akademia Nauk Stosowanych
18. Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu - filia w Wałbrzychu (uczelnia nadzorowana przez Ministra Zdrowia)
19. Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach - filia w Bielsku-Białej (uczelnia nadzorowana przez Ministra Zdrowia)

Jak widać z powyższych zestawień, w ostatnich czterech latach (a w rzeczywistości dwóch) liczba uczelni mogących kształcić lekarzy prawie się podwoiła. Było to możliwe dzięki zmianie przepisów, w których kryteria merytoryczne i jakościowe zastąpiono kryteriami uznaniowymi i życzeniowymi. Przepisy regulujące uzyskiwanie pozwoleń na uruchamianie studiów na kierunku lekarskim (które weszły w życie w 2023 r.) umożliwiają Ministrowi Edukacji i Nauki wydawanie pozwoleń praktycznie każdej uczelni i pomijanie opinii PKA oraz Ministra Zdrowia:

Art. 53.

6. Pozwolenie na utworzenie studiów na kierunkach lekarskim lub lekarsko--dentystycznym może uzyskać:

1) uczelnia akademicka, która według stanu na dzień złożenia wniosku:

a) posiada kategorię naukową A+, A albo B+ w dyscyplinie nauki medyczne lub w dyscyplinie nauki o zdrowiu lub

b) posiada kategorię naukową A+ albo A w co najmniej 3 dyscyplinach; (mogą to być trzy dowolne dyscypliny, co umożliwia np. kształcenie na kierunkach lekarskich w uczelniach technicznych, rolniczych, artystycznych itp. – uwaga RGNiSW);

2) uczelnia, która według stanu na dzień złożenia wniosku prowadzi studia na co najmniej jednym kierunku przygotowującym do wykonywania zawodu, o którym mowa w art. 68 ust. 1 pkt 1–8 (mowa tu jest o zawodach lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty, ratownika medycznego – uwaga RGNiSW), i :

a) posiada kategorię naukową w dyscyplinie nauki medyczne lub w dyscyplinie nauki o zdrowiu (nawet C – uwaga RGNiSW) lub

b) zatrudnia co najmniej 12 nauczycieli akademickich prowadzących działalność naukową w dyscyplinie nauki medyczne lub dyscyplinie nauki o zdrowiu, dla których uczelnia jest podstawowym miejscem pracy (przy czym nie ma wymogu, żeby ta działalność naukowa była prowadzona w ramach uczelni – uwaga RGNiSW); .

6a. Do utworzenia studiów na kierunkach lekarskim lub lekarsko-dentystycznym nie stosuje się przepisów ust. 7–9.

Art. 54. 1. Uczelnia występuje z wnioskiem o pozwolenie na utworzenie studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu. Wniosek składa się nie później niż 6 miesięcy przed planowanym rozpoczęciem prowadzenia studiów.

2. Minister wydaje pozwolenie po zasięgnięciu opinii (nie muszą to być opinie pozytywne – uwaga RGNiSW):

1) PKA w sprawie spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni;

2) ministra nadzorującego uczelnię;

3) ministra właściwego do spraw zdrowia – w przypadku studiów na kierunkach lekarskim, lekarsko-dentystycznym i farmacja.

3. Minister wydaje pozwolenie, jeżeli uczelnia spełnia wymagania określone w przepisach wydanych na podstawie art. 81.

Art. 68. 1. W programach studiów przygotowujących do wykonywania zawodów:

1) lekarza,

2) lekarza dentysty,

...

– uwzględnia się standardy kształcenia.

Spośród 19 pozwoleń na studia na kierunku lekarskim z lat 2019 – 2023, 10 zostało wydanych przy **negatywnej** opinii PKA. Należy przy tym zaznaczyć, że zarzuty PKA w większości przypadków dotyczyły: braku lub słabości kadry naukowo-dydaktycznej, jakości (lub braku) prowadzonych badań w dyscyplinach nauk o zdrowiu lub nauk matematycznych (obligatoryjny wymóg przy profilu ogólnoakademickim, gdzie wymaga się, żeby co najmniej 50% zajęć było związane z prowadzonymi w uczelni badaniami), braku krytycznej infrastruktury dydaktycznej, braku zaplecza klinicznego, braku selekcyjnego systemu rekrutacji. Lokalizacja nowych uczelni kształcących lekarzy świadczy także o tym, że pozwolenia były wydawane bez analizy skutków ekonomiczno-finansowych i rzeczywistych potrzeb: 3 uczelnie w okręgu toruńsko-bydgoskim, dwie uczelnie blisko siebie w Nowym Sączu i Nowym Targu, 5 uczelni w Warszawie, 2 uczelnie w Lublinie itp.